

ΘΕΜΑ 2^ο

2.1. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «**Σωστό**» ή «**Λάθος**» δίπλα από το γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση:

α. Η βυζαντινές εικόνες ως προς τη σύνθεση οργανώνονται σε τετράγωνη και απόλυτα συμμετρική διάταξη, εκατέρωθεν ενός κεντρικού άξονα.

β. Ο κυριότερος τύπος λατρευτικού κτιρίου της βυζαντινής αρχιτεκτονικής είναι η βασιλική.

γ. Ο ναός της Αγίας Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη είναι σταυροειδής εγγεγραμμένος με τρούλο.

δ. Η βυζαντινή εικόνα είναι ιδεαλιστική, απομακρυσμένη από τη φυσική αναπαράσταση.

ε. Στη βυζαντινή τέχνη επικράτησε η άποψη να μην υπάρχουν αγάλματα, γιατί αυτά παρέπεμπαν σε ειδωλολατρικές μορφές.

Μονάδες 15

2.2. Να γράψετε τον αριθμό καθεμιάς από τις παρακάτω προτάσεις και δίπλα στον αριθμό το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

1. Χαρακτηριστικό της βυζαντινής εικόνας είναι:

α. η ισοκεφαλία

β. η γραμμική προοπτική

γ. η φυσική αναπαράσταση

2. Στη βυζαντινή αρχιτεκτονική χρησιμοποιήθηκε, παράλληλα με τη βασιλική, και ο τύπος:

α. του τετράγωνου κτιρίου

β. του περίκεντρου κτιρίου

γ. του εγγεγραμμένου κτιρίου

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 2^ο

2.1. α. Λ

β. Σ

γ. Λ

δ. Σ

ε. Σ

2.2. 1. α

2. β

ΘΕΜΑ 2^ο

2.1. Να αντιγράψετε τις παρακάτω προτάσεις στο τετράδιό σας και να συμπληρώσετε τα κενά, επιλέγοντας τη σωστή λέξη από αυτές που σας δίνονται. Σημειώνεται ότι πέντε (5) από τις παρακάτω λέξεις θα περισσέψουν.

συμβολικό, περίκεντρο, Ικτίνος, τριγωνική, νάρθηκες, τετράγωνη, τρούλους, ομόκεντρο, ρεαλιστικό, Ισίδωρος

α. Ως προς τη σύνθεση οι βυζαντινές εικόνες οργανώνονται σε και απόλυτα συμμετρική διάταξη.

β. Η Αγία Σοφία στην Κωνσταντινούπολη είναι τρίκλιτη βασιλική με δύο

γ. Στη βυζαντινή αρχιτεκτονική χρησιμοποιήθηκε, παράλληλα με τη βασιλική, και ο τύπος του κτιρίου.

δ. Τα θέματα στη βυζαντινή τέχνη, έχουν χαρακτήρα.

ε. Ο Ανθέμιος και ο ήταν οι αρχιτέκτονες και δημιουργοί της Αγίας Σοφίας.

Μονάδες 15

2.2. Να γράψετε τον αριθμό καθεμιάς από τις παρακάτω προτάσεις και, δίπλα στον αριθμό, το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

1. Τα τέσσερα τόξα στο ναό της Αγίας Σοφίας ακουμπούν επάνω σε τέσσερις ογκώδεις:

α. πεσσούς

β. λοφίσκους

γ. τρούλους

2. Τα τόξα στο ναό της Αγίας Σοφίας κλείνονται προς βορρά και νότο με:

α. κόγχες

β. τύμπανα

γ. τεταρτοσφαίρια

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 2^ο

- 2.1. α.** τριγωνική
- β.** νάρθηκες
- γ.** περίκεντρου
- δ.** συμβολικό
- ε.** Ισίδωρος

2.2. 1. α

2. β

ΘΕΜΑ 4^ο

4.1. Δίνεται ένα από τα πιο γνωστά ψηφιδωτά της βυζαντινής περιόδου:

α. Ποιο ψηφιδωτό έργο απεικονίζει η φωτογραφία και πού βρίσκεται; (μον. 5)

β. Ποια χαρακτηριστικά της βυζαντινής τέχνης παρατηρείτε στην εικόνα; (μον. 10)

γ. Να περιγράψετε τον διπτό ρόλο που έχει η βυζαντινή εικόνα. (μον. 10)

Μονάδες 25

ΘΕΜΑ 4ο

4.1.α. Εικ.3. Ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός και η ακολουθία του. Ραβένα Άγιος Βιτάλιος.

β. Εικ.3. Οι μορφές είναι παρατεταγμένες η μία δίπλα στην άλλη, σε μετωπική στάση, χωρίς την παραμικρή έκφραση στο πρόσωπο. Τα πόδια τους φαίνεται σαν να μην πατούν στη γη. Ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός βρίσκεται στο κέντρο της εικόνας, σε παρατακτική ισοκεφαλία με τους ακολούθους του. Τα πρώιμα βυζαντινά ψηφιδωτά φιλοτεχνήθηκαν στη Ραβένα και έφτασαν σε μια φάση ωριμότητας όταν απέκτησαν δυνατά χρώματα και σκιές, έντονα περιγράμματα και μια έντονη εκφραστικότητα στα βλέμματα των εικονιζόμενων.

γ. Η βυζαντινή εικόνα χρειαζόταν τη σαφήνεια που τη χαρακτηρίζει, διότι η απλότητα της μορφής ήταν χρήσιμη στους πιστούς της εκκλησίας οι οποίοι δεν ήξεραν να διαβάζουν και έτσι η καθαρότητα των εικόνων τους παρέπεμπε στα επεισόδια της Αγίας Γραφής. Την εποχή της Εικονομαχίας, οι εικόνες (πέρα από το διδακτικό τους ρόλο) έγιναν η αντανάκλαση ενός υπερβατικού κόσμου.

ΘΕΜΑ 4^ο

4.1. Δίνεται ένα από τα πιο γνωστά μνημεία της βυζαντινής περιόδου:

α. Ποιο μνημείο απεικονίζει η φωτογραφία; Πότε χτίστηκε και από ποιους; (μον. 10)

β. Τι τύπος κτιρίου είναι; (μον. 5)

γ. Ποιος συμβολισμός ήταν η κύρια αιτία γέννησης του αρχιτεκτονικού αυτού τύπου; (μον. 10)

Μονάδες 25

ΘΕΜΑ 4ο

4.1. α. Η Αγία Σοφία. (532-537 μ.Χ.). Ο Ανθέμιος από τις Τράλλεις και ο Ισίδωρος από τη Μίλητο, αρχιτέκτονες του αυτοκράτορα Ιουστινιανού, υπήρξαν οι δημιουργοί της Αγίας Σοφίας.

β. Η Αγίας Σοφία είναι τρίκλιτη βασιλική με δύο νάρθηκες και τρούλο.

γ. Ο συμβολισμός του τρούλου με τον ουρανό ήταν η κύρια αιτία γέννησης του αρχιτεκτονικού αυτού τύπου.

ΘΕΜΑ 2°

2.1. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος**, δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση.

1. Η βυζαντινή τέχνη, που επηρέασε βαθιά τη γοτθική, κυριάρχησε όλο το Μεσαίωνα μέχρι και την εποχή της Αναγέννησης.
2. Η βασιλική αποτελείται από το αίθριο, από το νάρθηκα και από τον κυρίως ναό με ορθογώνιο σχήμα, ο οποίος χωρίζεται σε κλίτη από δύο ή περισσότερες κιονοστοιχίες.
3. Ο αγιογράφος της βυζαντινής τέχνης, ενδιαφέρεται για την ανατομία των σωμάτων, τα οποία εμφανίζονται με υλική υπόσταση.
4. Ο Ικτίνος και ο Καλλικράτης, υπήρξαν οι δημιουργοί της Αγίας Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη, η οποία είναι τρίκλιτη βασιλική με δύο νάρθηκες και τρούλο.
5. Στον ελλαδικό χώρο ο τύπος του ναού που υπερισχύει, είναι αυτός της ξυλόστεγης βασιλικής, με ξύλινη δίρριχτη στέγη.

Μονάδες 15

2.2. Να γράψετε τον αριθμό καθεμιάς από τις παρακάτω προτάσεις και, δίπλα στον αριθμό, το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

1. Η βυζαντινές εικόνες ως προς τη σύνθεση οργανώνονται:
 - α. σε τριγωνική και απόλυτα συμμετρική διάταξη
 - β. σε τριγωνική και ασύμμετρη διάταξη,
 - γ. σε διάταξη με βάση τη χρυσή τομή
2. Η επιρροή της ελληνιστικής ζωγραφικής είναι φανερή:
 - α. στο ψηφιδωτό "Ο καλός ποιμένας"
 - β. στη νωπογραφία "Η εις Άδου κάθοδος του Χριστού"
 - γ. στη φορητή εικόνα "Ο Χριστός Παντοκράτωρ"

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 2^ο

2.1. α. Σ

β. Σ

γ. Λ

δ. Λ

ε. Σ

2.2. 1. α

2. α

ΘΕΜΑ 2^ο

2.1. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος**, δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση.

1. Στη βυζαντινή αρχιτεκτονική χρησιμοποιήθηκε, παράλληλα με τη βασιλική, και ο τύπος του περίκεντρου κτιρίου.
2. Ο συνδυασμός βασιλικής και περίκεντρου κτιρίου, οδήγησε σιγά σιγά στην ανάπτυξη ενός νέου αρχιτεκτονικού τύπου με πολλές παραλλαγές.
3. Το έργο «Ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός και η ακολουθία του», είναι φορητή εικόνα.
4. Η εκφραστική δύναμη της εικόνας του Χριστού στο ψηφιδωτό «Ο πολλαπλασιασμός των άρτων», είναι σχεδόν ταυτόσημη με αυτήν των πορτρέτων Φαγιούμ.
5. Σε πολλές εικόνες παρατηρούμε μια ανεστραμμένη προοπτική, που δείχνει ότι ο αγιογράφος βλέπει την εικόνα "από μέσα" και όχι έξω απ' αυτήν.

Μονάδες 15

2.2. Να γράψετε τον αριθμό καθεμιάς από τις παρακάτω προτάσεις και, δίπλα στον αριθμό, το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

1. Τα περίκεντρα κτίρια, των οποίων η κατασκευή στηρίζεται στις γνώσεις των θολωτών στοιχείων της ρωμαϊκής αρχιτεκτονικής, χρησίμευαν στη βυζαντινή αρχιτεκτονική κυρίως ως:
 - α. χώρος συνάθροισης
 - β. δικαστήριο
 - γ. βαπτιστήρια
2. Οι μορφές παρουσιάζονται με φυσικότητα στο ψηφιδωτό:
 - α. "Ο καλός ποιμένας"
 - β. "Ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός και η ακολουθία του"
 - γ. "Ο πολλαπλασιασμός των άρτων"

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 2^ο

2.1. α. Σ

β. Σ

γ. Λ

δ. Λ

ε. Σ

2.2. 1. γ

2. α

ΘΕΜΑ 2^ο

2.1. Να γράψετε τον αριθμό καθεμιάς από τις παρακάτω προτάσεις και, δίπλα στον αριθμό, το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

1. Επίτευγμα της βυζαντινής αρχιτεκτονικής υπήρξε η κατασκευή της βασιλικής με τρούλο, ο οποίος συμβολίζει:

- α.** τον ουρανό
- β.** το άπειρο
- γ.** τη γη

2. Στη βασιλική ο χώρος όπου συναθροίζονται οι πιστοί και παραμένουν κατά τη λειτουργία οι μη μνημένοι (αβάπτιστοι), ονομάζεται:

- α.** κυρίως ναός
- β.** οπισθόδομος
- γ.** νάρθηκας

Μονάδες 10

2.2. Να αντιστοιχίσετε τους αριθμούς **1, 2, 3, 4, 5**, από τη στήλη **A** σε ένα από τα γράμματα **α, β, γ, δ, ε, στ**, της στήλης **B**. Σημειώνεται ότι ένα γράμμα από τη στήλη **B** θα περισσέψει.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. Αγία Σοφία	α. Φορητή εικόνα, εγκαυστική τεχνική
2. Ροτόντα	β. Ψηφιδωτό
3. "Ο Χριστός Παντοκράτωρ"	γ. Πεντάκλιτη βασιλική με τέσσερις κιονοστοιχίες
4. "Ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός και η ακολουθία του"	δ. Νωπογραφία
5. "Η εις Άδου κάθοδος του Χριστού"	ε. Περίκεντρο κτίριο
	στ. Τρίκλιτη βασιλική με δύο νάρθηκες

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 2^ο

2.1. 1. α

2. γ

2.2. 1. στ

2. ε

3. α

4. β

5. δ

ΘΕΜΑ 4^ο

4.1. Κατά την παλαιοχριστιανική περίοδο εφαρμόζεται ένα καθαρά ελληνιστικό πρότυπο στην απεικόνιση των μορφών. Ποια χαρακτηριστικά το προσδιορίζουν;

Μονάδες 10

4.2. α. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της βυζαντινής εικόνας; (μον.6)

β. Πώς διαμορφώνονται οι βυζαντινές εικόνες ως προς τη σύνθεση; (μον.9)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4^ο

4.1. Το ελληνιστικό πρότυπο, χαρακτηρίζεται από τη σαφήνεια των περιγραμμάτων, τη συστροφή του σώματος, τις επιμελημένες πτυχώσεις των ενδυμάτων, που αποδίδουν τον όγκο των σωμάτων, και τη νατουραλιστική απόδοση του χώρου και των μορφών, με τη χρήση των χρωμάτων.

4.2.α. Η βυζαντινή εικόνα είναι ιδεαλιστική, απομακρυσμένη από τη φυσική αναπαράσταση. Χαρακτηριστικά της εικόνας είναι η ισοκεφαλία, η ρυθμική επανάληψη, η αξονική συμμετρία και η ιερατική προοπτική (μια αυξομείωση των ανθρώπινων διαστάσεων ανάλογα με τη σπουδαιότητά τους).

β. Ως προς τη σύνθεση οι εικόνες οργανώνονται: 1) σε τριγωνική και απόλυτα συμμετρική διάταξη, εκατέρωθεν ενός κεντρικού άξονα, 2) ασύμμετρα γύρω από ένα κέντρο βάρους. Και στις δύο περιπτώσεις ο άξονας και το κέντρο βάρους της σύνθεσης τονίζονται για να δοθεί έμφαση στο περιεχόμενο της παράστασης. Στα σημεία αυτά τοποθετείται μια μεγαλύτερη μορφή ή σκηνή που αναγνωρίζεται ως η σημαντικότερη στη σύνθεση.

ΘΕΜΑ 4^ο

4.1.α. Ποιο είναι το θέμα του ψηφιδωτού της φωτογραφίας; (μον.2)

β. Με βάση ποιο πρότυπο έχει αποδοθεί το εικονιζόμενο θέμα και πώς παρουσιάζονται οι μορφές; (μον.8)

γ. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της ζωγραφικής κατά την παλαιοχριστιανική περίοδο; Με τι συνδέεται η θεματολογία της ζωγραφικής αυτής; (μον.15)

Μονάδες 25

ΘΕΜΑ 4^ο

4.1.α. "Ο καλός ποιμένας".

β. Η επιρροή της ελληνιστικής ζωγραφικής είναι φανερή στο ψηφιδωτό του καλού ποιμένα. Οι μορφές παρουσιάζονται με φυσικότητα, ο χώρος περιγράφεται γύρω τους, ενώ το τρισδιάστατο των μορφών πλάθεται μέσω του σκιοφωτισμού.

γ. Κατά την παλαιοχριστιανική περίοδο εφαρμόζεται ένα καθαρά ελληνιστικό πρότυπο. Αυτό χαρακτηρίζεται από τη σαφήνεια των περιγραμμάτων, τη συστροφή του σώματος, τις επιμελημένες πτυχώσεις των ενδυμάτων, που αποδίδουν τον όγκο των σωμάτων και τη νατουραλιστική απόδοση του χώρου και των μορφών, με τη χρήση των χρωμάτων. Τα θέματα έχουν συμβολικό χαρακτήρα με πολλά διακοσμητικά στοιχεία που προέρχονται από απεικονίσεις της αρχαιότητας (σταφύλια, αμπέλια, πλοία, περιστέρια, παγώνια κ.ά.) ή αποδίδουν καθαρά συμβολικά στοιχεία, όπως είναι ο σταυρός, ο ιχθύς, ο αμνός ή ο ποιμένας.

ΘΕΜΑ 4^ο

4.1. α. Ποιο είναι το κτίριο της φωτογραφίας; (μον.2)

β. Πώς ονομάζονται τα κτίρια αυτού του τύπου; (μον.2)

γ. Σε ποιες γνώσεις στηρίχθηκε η κατασκευή αυτού του τύπου κτιρίων. Για ποιον λόγο κατασκευάζονταν κυρίως; (μον.8)

δ. Ο συνδυασμός δύο τύπων κτιρίων, οδήγησε στην ανάπτυξη ενός νέου αρχιτεκτονικού τύπου με πολλές παραλλαγές. Ποιοι τύποι συνδυάστηκαν, με ποιον τρόπο και ποια νέα κτίρια παράγααν; (μον.13)

Μονάδες 25

ΘΕΜΑ 4^ο

4.1. α. Η "Ροτόντα".

β. Ονομάζονται περίκεντρα κτίρια.

γ. Η κατασκευή των περίκεντρων κτιρίων, στηρίζεται στις γνώσεις των θολωτών στοιχείων της ρωμαϊκής αρχιτεκτονικής και χρησιμοποιήθηκαν στη βυζαντινή αρχιτεκτονική κυρίως ως βαπτιστήρια.

δ. Ο συνδυασμός βασιλικής και περίκεντρου κτιρίου, με την υπερέψωση του ημισφαιρικού τρούλου στο μέσο του κεντρικού κλίτους της βασιλικής, οδήγησε σιγά σιγά στην ανάπτυξη ενός νέου αρχιτεκτονικού τύπου με πολλές παραλλαγές. Με άλλα λόγια, η μετατροπή της ορθογώνιας κάτοψης σε σταυροειδή σχήματα και η εξέλιξη των θολωτών κατασκευών (καμάρες, τρούλοι επάνω σε τύμπανα, τόξα) συνδυάστηκαν στην πορεία της βυζαντινής αρχιτεκτονικής και παράγαγαν, περνώντας από διάφορες φάσεις, τους σταυροειδείς εγγεγραμμένους ναούς.